

KILKA SŁÓW O SOCJALIZMIE

podał

H. W. Kruszewski.

(Ciąg dalszy).

1) Praca, wedle socjalistów, nietylko jest obowiązkiem każdego bez wyjątku człowieka, ale każdy człowiek ma prawo żądania pracy od społeczeństwa. (Droit au travail). Nie wszystko co świat dzisiejszy mieni być pracą, jak np. praca t. z. przedsiębiorców, socjalizm jako pracę uznaje. Przedsiębiorca w przyszłości ma być państwo (rozumie się tak zwane socjalistyczne).

2) Praca jedynie i wyłącznie tworzy wartość i dla tego jej się słuszenie należy cały przychód, cały zysk produkcji. Dzisiaj kapitał rzuca pracy z niego chyba kość do obgryzania, nazywaną najemem, a dla siebie główną część zatrzymuje. Usunąć ztąd należy zupełną produkcję kapitalistyczną, zaprowadzić wspólną produkcję w warsztatach publicznych, państwowych. Robotnikom należy uprzytomnić, że potęga kapitału odziera ich z tego, co im się słuszenie należy, że kapitałiści to pasożyty tuczące się krwią, potem i znojem robotnika.

3) Zadnej osobie prywatnej nie wolno dzierżyć na własność środków do pracy, ztatem machin. narzędzi i t. p. (gdzie granica?), zresztą choćby kto zapracuje, jego wyłączną staje się własność. Prawo spadkobierstwa znieść należy.

4) Rzecz państwa jest zorganizowanie pracy i ustalenie wyuogrodzenia za nią.

5) Ziemia jest darem przyrody, przynosi w renie gruntowej zyski nie wynikające z pracy, własnością ztąd prywatną być nie powinna. Posiadania ziemi jest urozczeniem niezasadnionem, powinna być właściwie wspólną dzierżawą wszystkich, albo w równych częściach pomiędzy wszystkich podzieloną. Ponieważ wszelako i w jednym i w drugim wypadku nie mogłaby być dostatecznie wyzyskana—ziemia przechodzi na wyłączną własność państwa, które się zajmuje jej zagospodarowaniem i wytwarzaniem pędów na wyżywienie i odzienie ludności potrzebnych.

6) Powyższa organizacja własności i pracy znieść powinna od razu wszelką nędzę socjalną. Stażące na zaspokojenie potrzeb ludności dostatkii, wyprodukują się w daleko krótszym czasie, aniżeli obecnie, bo z większą ohochością przez robotników, wszelkiej troski o chleb powszedni pozabawionych. Pozostanie im za to czas do kształcenia się, zaspokajania wyższych, idealnych potrzeb, słowem socjalizm dopiero pod robotnikowi sposobność bycia człowiekiem i życia po ludzku. Życie bez socjalizmu tak czeze i nędzno, że ani warte wstawania i kłdzenia, ubierania i ozdobiania się—socjalizm dopiero zainauguruje epokę prawdziwej cywilizacji—socjalizm dopiero zaprowadzi prawdziwą, bo słuszną, na pracy opierającą się własność.

7) Dawno już na miejscu szatu religijnego (siel pot. „Socialdemokratische Hobeispaene eines phiiosophischen Tischlergesellen“ 1878) stanął etyczny ideał, nowa religia niejako, wedle której człowiek dla człowieka jest i powinien być najwyższą istotą... Socjalna demokracja zawiera w sobie materiał do nowej (hochmodernste) religii, bo ponieważ prawdziwą istotę człowieka li w społeczeństwie zachodzi—społeczność stanie się przedmiotem chociaż nie ubóstwiania, to głębokiej czci, spokrewnionej z uczuciem religijności.

8) Pieniądze, owa mamona, która wszystkiego złogo na świecie przyczyną, znoszą się. Czemu je zastąpić, jak obliczyć i w czem obliczyć owo słuszne wynagrodzenie należące się za pracę, na to zdaje się socjalistyczni uczeni najnowszego kierunku nie mają jeszcze gotowego projektu.

9) Ojczyzna, to czezy dźwięk dla socjalistów. Miłość ojczyzny, to pojęcie złożone ze samych niejasnych, dwuznacznych, czyli raczej egzystyjących żywiotów. Człowiek, który sam dla siebie istnieje, sam sobie jest celem, miałby się poświęcać dla ojczyzny! Czyż to nie szaleć, czyż nie grubo, ciemny posesąd! Powszechny język, powszechne pismo (parygrafia), powszechne braterstwo ludów i powszechna rzeczpospolita socjalna, oto ideał socjalno-demokratyczny. Niechaj giną narodowości—a człowiek, sam dla siebie w społeczności—i innymi istniejący, niechaj będzie ich szczęśliwym spadkobiercą.

10) Matężństwo nie jest niczem innym, jak tylko czysto cywilną umową. Dzisiaj matężństwa

zawierają się prawie wszystkie li ze względów finansowych i ztąd tyle nieszczęśliwych matężństw. Matężństwa w socjalistycznej rzeczpospolitej powinny być zawierane czysto z miłości, a przegotować to powinno wychowanie. Jak ma być urzędzony ostatecznie stosunek matężński w rzeczpospolitej socjalnej, jeszcze nie zdecydowano ostatecznie w kołach socjalistycznych. W ogóle stosunki matężńskie muszą być uporządkowane i pary stosowniejsze dobierane i to wedle zasad naukowych.

11) „Kobiety pod względem wykształcenia praw społecznych i politycznych zrównać należy z mężczyznami.“ Widzimy, że i socjalizm uznaje, że: „my rządźmi światem, a nami kobiety“, i ztąd pewną rycerską galanterję uważają za wcale przydatną dla swych celów.

12) Najdziejniejszym środkiem do osiągnięcia powyższych celów jest energiczna agitacja przeciwko Molochowi kapitalistycznemu, owej strupieszalej pracy, odzywającej jak upiór przez wyzyskiwanie żywej pracy, jak mówi matador socjalistów Karol Marx, przeciwko stanom niepracującym, (t. j. nie-robotnikom), przeciwko przedsiębiorcom, przeciw właścicielom ziemi. Silne zorganizowanie wszystkich robotników, stanowiących przeciw znakomitą większość w społeczeństwie, w międzynarodowej powszechnej asocjacji robotniczej i utworzenie karanych i silnych stronnictw socjalistycznych w każdym państwie. Mianowicie agitacja socjalistyczna zwrócić powinna uwagę na wiejskich robotników, gdyż pominięcie chłopów nie odniosłoby pożądanego celu. (Tak zwany agrarny socjalizm). (Bebel. Unsere Ziele, drugie wydanie, 1871).

13) „Urządźając w powyższy sposób agitację, należy starać się o wybranie jak największej liczby postów socjalistycznych do sejmów, parlamentów i t. d. dla przeprowadzenia dalszych zamiatów“.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Telegramy.

Wiedeń, 23 listopada. Z Konstantynopola donoszą o nowych trudnościach, jakie wynikły pomiędzy Grecją a Portą. Propozycję turecką w przedmiocie ustępstwa terytorjum ograniczonego do Tessalii, że w Atenach przyjęto. Grecja żąda, by postawy układów polegały na uchwałach traktatu berlińskiego. Porta się na to nie zgadza, przeto mianowanie tureckich delegowanych zostało odłożone.

Co do konwencji z Austrią w przedmiocie okupacji Nowego-Bazaru, slychać, że wypracowuje się obecnie nowy projekt konwencji, podług którego kwestja ta lepiej rozwiązana zostanie.

Ks. Łobanow, jak slychać, już żadnego późniejszego nacisku na Portę nie kładł w celu zawarcia ostatecznego traktatu pokoju. Ks. Łobanow dał już odpowiedź na notę turecką, odnoszącą się do powstania w Bułgarii i zaznaczył wykroczenia muzulmanów przeciwko Bułgarom.

Wojska rosyjskie coraz cieśniej się koncentrują i posunęły się już naprzód do Khariredol.

London, 23 listopada. Kolumna wojsk angielskich po przejściu przez Kurum zdobyła fort Amadżane. „Daily Telegraph“ pomieszcza telegram tej treści: Afganowie opuścili fort Alimudid. Anglicy zabrali broń, amunicję, 21 dział i do niwoli uprowadzili mnóstwo jeńców. W ich liczbie i dowódcę załogi. Rananych było 50.

Rzym, 22 listopada. Kara śmierci we Włoszech zniesiona, a dziś z powodu zamachu Pasamentego starają się nakłonić króla do przywrócenia jej w razach wyjątkowych.

Rada lekarska w Petersburgu

pozwoiła wprowadzić do kraju kapsułki smotowe Guyot'a, tak zbawienne i tak skutkujące w wypadkach kataralnych, dychawicznych i suchotniczych. Dwie kapsułki używane przed jedzeniem sprowadzają już spieszną ulgę. Cate leczenie się niemi wypadka po 4 do 5 kop. dziennie. Dla uchronienia się od naśladowanych, żądać należy flakonika z etykietą, na której podpis Guyot'a jest trójkolorowo odbity.

Kapsułki Guyot'a znajdują się prawie we wszystkich aptekach. 510—4

Korespondencja Redakcji.

Panu Aleksandrowi X. w Kaliszu. Nie poruszajmy tej kwestji, zanadto datu się nam ona we znaki.

Panu Frenderowi w Warszawie. Artykuł o wiadomym Panu przemystowcu w naszym mieście, niema racji bytu.

Panu Kust... w Kaliszu. Za artykuł dziękujemy; spożytkujemy go w przyszłym numerze.

STACJA METEOROLOGICZNA W KALISZU.

Godzina 8 rano.

Miesiąc Listopad	Stan	Termometr stopnie	Barometr Millimeir	Wiatr	Pogoda	Uwagi
Dnia 25	Sredniej temperat. Punktu rosy Różnica Hygrometr 82%	+ 5 + 2,6 - 2,4	756	Pd. Pd. Z.	spokojny Zachmu- rzone	Deszcz
Dnia 26	Sredniej temperat. Punktu rosy Różnica Hygrometr 87%	+ 5,5 + 3,6 - 1,9	755	Pd. spokojny Zachmu- rzone	Niebo pochmurne	Deszcz

W. Ehm.

Ogłoszenia.

W środę 15/27 listopada 1878 r.

W SALI GUBERNO PARKOWEJ danym będzie

WIECZOREK MUZYKALNY

przy uprzejmym współdziałaniu amatek, amatorów i artystów, pod kierunkiem p. Drobniewskiego.

Program:

- Część I.
1) Uwertura z op. Fra-Diavolo, Auber. 2) Le Fou, scene dramatique na fortepian, Kalkbrennera. 3) a. Berceuse na skrzypce, Telefsena. b. Taniec węgierski, Brahms-Joachim.
Część II.
4) Potpourri z op. Niema z Portici, Auber. 5) Wyjatek z op. Marta, Flotowa, śpiew. 6) Medytacja Leybacha na melodykon.
Część III.
7) Kujawiaki komp. Łady, na fort. i skrzypce. 8) Souvenir de Lublin romans na fort., Wieniawskiego. 9) Moje zlotko, Polka-Lewandowskiego.

Początek o godzinie 7½ wieczorem. Bilety po 25 kop. są do nabycia przy wejściu.

KSIEGARNIA
ALFONSA HURTIGA
na gwiazdkę

przypisobita znaczny wybór
KSIAZEK I GIER DLA DZIECI.
Kalendarze na rok 1879.

Przyjmuj prenumeratę po najtańszych cenach na rok 1879. 532-4-1

FABRYKA TABACZNA

pod firmą

SAATSCHY & MANGOUBY

w St.-Petersburgu

poleca nowe gatunki papierosów zwijanych z tureckiego tytoniu:

- 1) **Amazonka** za 100 sztuk kop. 60;
- 2) **Norma** „ 100 „ „ 60;
- 3) **Łarmamyje** 100 „ „ 50.

Obstalniki na wszelkie nasze wyroby tabaczne przyjmuje Agentura nasza
w Warszawie p. **Maurycy Machonbaum**, Leszno № 4. 529-10-1

MASZYNY DO SZYCIA

SINGER MANUFACTURING COMP. NEW-YORK

pierwszej i największej w świecie fabryki maszyn do szycia

przez łatwość w użyciu, prostotę i trwałość w konstrukcji okazały się najdoskonalszymi z pomiędzy wszystkich maszyn do szycia. Przekonanie to podzieliła bezinteresowni ludzie fachowi i wszyscy ci, którzy nabyli rzeczowne maszyny, w szczególności zaś przemawia za tem fakt stopniowego zwiększania się z każdym rokiem zbytu tych maszyn, który w ostatnim roku dosięgnął

cyfry 322,512 sztuk maszyn,
co stanowi większą połowę fabrykacji maszyn w Ameryce.

Każda oryginalna maszyna **Singera** opatrzona jest obok odbitej **marką fabryczną**, oraz kom-
pletnym napisem firmowym **„The Singer Manufacturing Co.“**, a dodaje się do niej **świadcstwo gwarancyjne** z moim podpisem **G. Neidlinger**. Wszelkie zaś inne Maszyny ofiarowane pod nazwą „SINGER”, są podrabiane.

Wylącznie korzystne warunki kupna:

- 1) Małe zaliczenie.—Spłata rs. 1.
- 2) Stare i bezużyteczne maszyny przyjmują się w zamian.
- 3) Gruntowna nauka w składzie lub w domu kupującego, bezpłatnie.

G. NEIDLINGER,
w Kaliszu, Rynek Nr. 17.

505-3

Fabryka Krochmalu pszencznego

w Warszawie, Murauów Nr. 4.

Fabryka powyższa, będąca w pełnym rozwodzie i pędzona za pomocą pary, jest z wolnej ręki przez właścicieli do sprzedania. Blizsza wiadomość w kantorze fabryki w Warszawie, Murauów № 4, na 1-cm piętrze. 530-3-1

Do handlu L. Mikulskiego
potrzebny jest
UCZEN. 525-2-2

ADWOKAT

TEODOR PIECZENKO

b. sekretarz Wyd. Hyp. przy sądzie pokoju, otworzył kancelarię w Kaliszu przy ulicy Czasnej, w domu Mentzla. Przyjmuje klientów do 10 z rana i od 4—7 po południu. PP. właścicielom domów zatwarza interesa z lokatorami za umową roczną. Biednych przyjmuje i prowadzi interesa bezpłatnie. 491-8-5

SZWAJCARKA

posiadająca język francuzki i niemiecki, poszukuje miejsca od 1 stycznia. Adresować uprasza się do W-go Wołowskiego w Oszejki. 533-2-1

Kalendarz astronomiczny kaliski.

D N I E	S ł o Ń c a		D ła Ń i a		K si e ż y c a	
	Wschód	Zachód	Długość	Ubyło	Wschód	Zachód
26 Listopada	g. 7	m. 39	g. 4	m. 56	g. 8	m. 18
27	7	40	4	55	8	15
28	7	42	3	54	8	12
	m. 39	m. 56	m. 18	m. 10	m. 8	m. 23
	m. 40	m. 55	m. 15	m. 8	m. 8	m. 20
	m. 42	m. 54	m. 12	m. 8	m. 8	m. 26

W o wczarni zarodowej w Stupi
pod Kępnem w W. X. Poznańskim sprze-
dają się
BARANY
rasy Negretti i Rambouillet-Negretti po 50
do 150 marek. 458-12-7

Skład **Fingerhuta i Lubelskiego**
ulica Wroclawska № 154 poleca

WIELKI WYBÓR PARASOLI

wielnianych, półjedwabnych i jedwabnych, w gu-
stawnem i trwałem wykończeniu, w cenie od rs. 2
kop. 50 do 12 rs. za sztukę. 508-3-3

Skład wyrobów tabacząnych Alfonsa Hurtiga

W KALISZU

poleca wyroby **B-ci Polakiewicz** oraz
słynnej fabryki **Safiry Pandaki** w **O-**
dessie, również i innych fabryk krajowych
i rossyjskich.

PP. kupcom i dystrybutorom odstępuje się
znaczny procent; z prowincji obsta-
lunki odwrotnie załatwione zostają. Wzman-
kuję, że stosunki z fabryką B-ci Polakiewicz
pozwalają mi udzielać pp. kupcom i dystrybu-
torom **najdogodniejsze warunki**
i **najtansze ceny.** 494-6-4

Rodzony anglik

obecnie w Kaliszu zamieszkuje, który kursa z me-
dalem ukończył, żyje sobie

udzielać lekcji angielskiego je-
zyka

zapewniając gruntowną naukę i prędkie postępy.
Adresy uprasza się składać w ekspedycji „Kali-
szanina“ pod literami L. G. 527-5-2

Na nadchodzącą

GWIĄZDKĘ

zaopatrzyłem cukiernię moją w wielki wybór
pierników i cukrów

deserowych, oraz różnych **figurek** do gaika
po cenach bardzo przystępnych.

H. Lustig, cukiernik,
534-4-1 ulica Wroclawska dom p. Grossa.

Kurs Giełdy warszawskiej.

Dnia 23 Listopada 1878 r.

Monety i papiery.	Ządano		Płacono	
	Rubli	Kopiecki	Rubli	Kopiecki
Pół-Imperialy rossyjskie	—	—	—	8 47
Marki państwa Niemiec	—	—	—	50
4% listy zasi. 3 okresu serii I. i II.	100	—	—	—
5% „ „ nowe z r. 1869 duże	99	55	—	—
„ „ „ „ małe	99	40	—	—
„ „ „ „ „	88	25	—	—
Bilety Banku Cesarstwa serii I. i II. III.	—	—	—	—
Nowa rossyjs. pożyczka premj. 1864	—	—	—	—
„ „ „ „ „ 1866	—	—	—	—
Akcje Dwój. Żel. Warsz.-Wied. za szt.	—	—	—	81
„ „ „ „ „ „ „ „ „	—	—	—	338
„ „ „ „ „ „ „ „ „	—	—	—	126
Obligacje Kolei Żelaz. Terespolskiej	—	—	—	—
Akcje Kolei Żel. Fabrycz.-Łódzkiej	115	—	—	—
5% Listy Zastawne Rossyjskie	—	—	—	—
Pożyczka Wschodnia	—	—	—	—

Wartość kup. bież. od L. Z. starych k. 167

„ „ „ „ nowych „ 209	—	—
„ „ „ „ Likwid. „ k. 191	—	—

W e k s l e .

Berlin: a vista z król. term. 300 m.	151	42	—	—
London: 1 funt szterling 3 m.	10	20	—	—
Paryż: Woksel 2 m. za 300 franków	122	55	—	—
Wiedeń: Woksel 8 dni za 150 f.	131	40	—	—
Moskwa: 100 r. 1 m.	—	—	—	—
Petersburg: 100 r. 3 m.	—	—	—	—
„ „ a vista	—	—	—	—